

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ATSISAKYMO PRADĖTI TYRIMĄ DĖL AUDIOVIZUALINIŲ KŪRINIŲ AUTORIŲ TEISIŲ ASOCIACIJOS AVAKA, ASOCIACIJOS LATGA IR LIETUVOS GRETUTINIŲ TEISIŲ ASOCIACIJOS VEIKSMŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2019 m. vasario 6 d. Nr. 1S-10 (2019)

Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2019 m. vasario 6 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl atsisakymo pradėti tyrimą dėl Audiovizualinių kūrinių autorių teisių asociacijos AVAKA (kodas 301555698), Asociacijos LATGA (kodas 110061038) ir Lietuvos gretutinių teisių asociacijos (kodas 124690361) (toliau visos kartu – Kolektyvinio administravimo organizacijos) veiksmų atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė :

(2) Konkurencijos taryba 2018 m. lapkričio 19 d. gavo Lietuvos interneto paslaugų teikėjų asociacijos (toliau – LIPTA) 2018 m. lapkričio 15 d. raštą dėl Kolektyvinio administravimo organizacijų veiksmų retransliavimo paslaugų operatorių atžvilgiu¹ (toliau – Pareiškimas), kuris buvo papildytas vėliau pateikta informacija². LIPTA prašo pradėti tyrimą dėl Kolektyvinio administravimo organizacijų veiksmų, operatoriams nustatant minimalų mėnesinį mokestį ir ribojant licencinio mokesčio apskaičiavimo būdo pasirinkimą, atitikties Konkurencijos įstatymo reikalavimams.

(3) Pareiškime nurodyta, kad visi televizijos operatoriai, retransliuojantys televizijos programas, privalo pasirašyti sutartis su Kolektyvinio administravimo organizacijomis³. LIPTA nurodo, kad iki 2018 m. tarp jos ir Kolektyvinio administravimo organizacijų buvo sudaryta sutartis, pagal kurią LIPTA administravo savo narių mokesčius bei Kolektyvinio administravimo organizacijoms teikė apibendrintus duomenis apie narių abonentų skaičių, taip pat mokėjo bendrą mokestį už visus asociacijos narius⁴. Šios sutarties galiojimas baigėsi 2017 m. gruodžio 31 d. 2018 m. rugsėjo mėn. LIPTA nariai, retransliuojantys televizijos programas, iš Kolektyvinio administravimo organizacijų gavo licencinę sutartį⁵ (toliau – Sutartis) su raginimu pasirašyti ją per 3 dienas. Sutartyje, be kita ko, buvo numatyta, kad „Operatoriui, pradedančiam naudoti Repertuarą po 2018 m. sausio 1 d., mokėtinas Licencinis mokestis apskaičiuojamas taikant fiksuotą Licencinio mokesčio apskaičiavimo būdą. Teisę pasirinkti kitą Licencinio mokesčio apskaičiavimo būdą Operatorius įgyja tik po to, kai Retransliavimo veiklą vykdo ne trumpiau nei vienus kalendorinius metus, t.y. einamųjų metų sausio 1 dienos iki gruodžio 31 dienos. Likus ne vėliau kaip 30 dienų iki teisės pasirinkti Licencinio mokesčio apskaičiavimo būdą atsiradimo dienos, Operatorius privalo Licenciarams raštu pranešti apie tai, kokį būdą jis nori taikyti Licencinio mokesčio apskaičiavimui ateityje. Jeigu toks Operatorius nepraneša arba pavėluoja pranešti apie savo pasirinkimą per

¹ Bylos 1 tomas, 1-20 lapai; bylos 2 tomas, 1-14 lapai.

² Pareiškimą papildanti informacija gauta 2018 m. gruodžio 14 d. Bylos 1 tomas, 21-30 lapai; bylos 2 tomas, 15 lapas.

³ Bylos 1 tomas, 1 lapas; bylos 2 tomas, 1 lapas.

⁴ Bylos 1 tomas, 3-4, 6-7 lapai; bylos 2 tomas, 3-4 lapai.

⁵ Bylos 1 tomas, 12-20 lapai; bylos 2 tomas, 6-14 lapai.

nustatytą terminą, laikoma, kad jis Licencinio mokesčio apskaičiavimui mažiausiai vieneriems kalendoriniams metams pasirinko fiksuotą Licencinio mokesčio apskaičiavimo būdą“. Sutarties 4.7 punkte nurodyta, kad „Jeigu pagal šios Sutarties nuostatas apskaičiuoto mėnesinio Licencinio mokesčio dydis yra mažesnis nei 50 eurų (be PVM), Operatorius Licenciarams moka 50 eurų (plius PVM) dydžio minimalų Licencinį mokestį“.

(4) LIPTA teigimu, Sutarties nuostatos, nustatančios 50 eurų minimalų mėnesinį mokestį, nepriklausomai nuo turimo abonentų skaičiaus, bei licencinio mokesčio apskaičiavimo būdo ribojimas naujai pradedantiems veikti operatoriams, sukuria nevienodas sąlygas rinkoje veikiantiems televizijos retransliavimo paslaugas teikiantiems operatoriams. LIPTA nurodo, kad minimalus mėnesinio mokesčio dydis diskriminuoja mažiau abonentų turinčius televizijos retransliavimo paslaugas teikiančius operatorius, kurių licencinis mokestis nesiektų 50 eurų, tačiau dėl nustatyto minimalaus mokesčio dydžio jie turi mokėti keletą kartų didesnę mokestį už suteiktas licencijavimo paslaugas⁶.

(5) 2019 m. sausio 22 d. Konkurencijos taryba gavo Kolektyvinio administravimo organizacijų raštą (toliau – Raštas), kuriame buvo nurodyta⁷, kad šiuo metu veikia 41 mokamos televizijos retransliavimo paslaugas teikiantis operatorius, retransliuojantis Kolektyvinio administravimo organizacijų narių kūrinius ir gretutinių teisių objektus.

(6) Kolektyvinio administravimo organizacijos taip pat nurodė, kad Lietuvoje licencijuojamų kabelinių operatorių paslaugomis 2018 m. gruodžio mėn. iš viso naudojosi apie 625 tūkst. abonentų⁸. Rašte buvo pažymėta, kad 7 televizijos retransliavimo paslaugas teikiantys operatoriai moka minimalų mėnesinį mokestį, o šių operatorių abonentų skaičius 2018 m. gruodžio mėn. siekė 848. Taip pat buvo nurodyta, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. veiklą pradėjo 4 operatoriai, o šių operatorių abonentų skaičius 2018 m. gruodžio mėn. siekė [0-1000]. Be to, visi nuo 2018 m. sausio 1 d. veiklą pradėję operatoriai mokėjo minimalų mėnesinį mokestį⁹.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a :

(7) Konkurencijos įstatymo 7 straipsnyje nustatytas draudimas piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi atitinkamoje rinkoje atliekant įvairius veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti rinkoje arba pažeidžia vartotojų interesus. LIPTA kreipėsi į Konkurencijos tarybą, prašydama pradėti tyrimą dėl Kolektyvinio administravimo organizacijų veiksmų, operatoriams nustatant minimalų mėnesinį mokestį ir ribojant licencinio mokesčio apskaičiavimo būdo pasirinkimą, kuriais galimai pažeidžiamos Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio nuostatos.

(8) Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio, įtvirtinančio pareiškimų dėl tyrimo atlikimo pateikimo ir nagrinėjimo tvarką, 4 dalies 8 punktą nurodo, kad Konkurencijos taryba turi teisę priimti nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą, jeigu pareiškime nurodytų faktinių aplinkybių tyrimas neatitinka Konkurencijos tarybos veiklos prioriteto.

(9) Konkurencijos taryba 2012 m. liepos 2 d. nutarimu Nr. 1S-89 „Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos veiklos, atliekant Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo priežiūrą, prioriteto“ patvirtino savo veiklos prioritetą – atlikti tyrimus ar kitaip įsikišti į rinkos veikimą, jei toks įsikišimas galėtų reikšmingai prisidėti prie veiksmingos konkurencijos apsaugos ir taip užtikrinti kuo didesnę vartotojų gerovę. Tuo pačiu nutarimu patvirtintame Konkurencijos tarybos veiklos prioriteto įgyvendinimo principų apraše (toliau – Aprašas) buvo nustatyti pagrindiniai principai, kuriais vadovaujantis Konkurencijos taryba priima sprendimus dėl tam tikro tyrimo tikslingumo ir apimties. Vertinant, ar tyrimas atitinka veiklos prioritetą, vadovaujamosi Apraše nustatytais tyrimo įtakos reikšmingai konkurencijai ir vartotojų gerovei, strateginės reikšmės bei racionalaus išteklių naudojimo principais. Kaip nurodyta Aprašo 5 punkte, nė vienas iš

⁶ Bylos 1 tomas, 2-3 lapai; bylos 2 tomas, 2-3 lapai.

⁷ Bylos 3 tomas, 6-10 lapai; bylos 4 tomas, 8-13 lapai.

⁸ Bylos 3 tomas, 8 lapas; bylos 4 tomas, 10 lapas.

⁹ Bylos 3 tomas, 8,10 lapas; bylos 4 tomas, 10,12-13 lapai.

šių principų neturi iš anksto nustatytos lemiamos įtakos Konkurencijos tarybos sprendimui dėl konkretaus tyrimo atlikimo, tačiau Konkurencijos tarybai gali pakakti įvertinti tyrimą pagal vieną iš principų, kad galėtų priimti sprendimą dėl tyrimo tikslingumo.

(10) Vertinant tyrimo atitiktį Konkurencijos tarybos veiklos prioritetui yra atsižvelgiama į Apraše įtvirtintą racionalaus išteklių naudojimo principą. Aprašo 14 punkte yra nurodyta, jog Konkurencijos taryba sieks atlikti tyrimus, kuriems reikalingi Konkurencijos tarybos ištekliai būtų proporcingi tikėtiniems tyrimų rezultatams.

(11) Atsižvelgiant į Pareiškime pateiktas faktines aplinkybes, tyrimo metu būtų analizuojama, ar pažeidimu įtariamos Kolektyvinio administravimo organizacijos piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi nustatydamos minimalų mėnesinio mokesčio dydį bei privalomą apmokėjimo būdą pirmus kalendorinius metus mokamos televizijos retransliavimo paslaugas teikiantiems operatoriams.

(12) Europos Sąjungos Teisingumo teismas¹⁰ yra pažymėjęs, kad tam, kad būtų tenkinamos Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 102 straipsnio antrosios pastraipos c punkto taikymo sąlygos, reikia konstatuoti, kad dominuojančią padėtį užimančios įmonės elgesys rinkoje yra ne tik diskriminuojantis – juo dar siekiama iškraipyti šį konkurencinį santykį, t. y. pabloginti vienų šios įmonės prekybos partnerių konkurencinę padėtį kitų partnerių atžvilgiu¹¹. Be to, tik tuo atveju, jei dominuojančią padėtį užimančios įmonės veiksmais, atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes, iškraipo šių prekybos partnerių tarpusavio konkurenciją, konkuruojančių prekybos partnerių diskriminaciją galima laikyti piktnaudžiavimu. Taigi, svarbu išnagrinėti visas reikšmingas aplinkybes siekiant nustatyti, ar diskriminacija dėl kainų lemia konkurenciniu atžvilgiu nepalankią padėtį arba kelia tokią riziką, kaip tai suprantama pagal SESV 102 straipsnio antros pastraipos c punktą¹². Europos Sąjungos Teisingumo Teismas *Meo – Serviços de Comunicação e Multimédia* byloje taip pat yra nurodęs, kad konkurencijos institucija ar kompetentingas nacionalinis teismas atlikdamas nagrinėjimą turi atsižvelgti į visas jų nagrinėjamo atvejo aplinkybes. Šiame kontekste tokia institucija ar teismas gali vertinti įmonės dominuojančią padėtį, derybinę galią dėl tarifų, jų taikymo sąlygas, tvarką, trukmę ir dydį, taip pat tai, ar esama strategijos išstumti iš žemesnės pakopos rinkos vieną iš jos prekybos partnerių, kuris yra bent jau tiek pat produktyvus kaip jo konkurentai¹³.

(13) Vertinant Kolektyvinio administravimo organizacijų veiksmų atitiktį Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams turėtų būti atlikta išsami ir detali ekonominė ir teisinė analizė. Siekiant įvertinti Kolektyvinio administravimo organizacijų veiksmų atitiktį Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams turėtų būti apibrėžta atitinkama rinka, kurioje veikia Kolektyvinio administravimo organizacijos, vertinama Kolektyvinio administravimo organizacijų padėtis atitinkamoje rinkoje, apibrėžiama atitinkama rinka, kurioje veikia mokamos televizijos retransliavimo paslaugas teikiantys operatoriai, bei įvertintos konkurencijos sąlygos joje ir t. t.

(14) Taigi, įvertinus reikalingos informacijos pobūdį, detalus Pareiškime nurodytų faktinių aplinkybių vertinimas bei analizė pareikalautų reikšmingų Konkurencijos tarybos išteklių.

(15) Vertinant tikėtiną tyrimo rezultatą, pastebėtina, kad Pareiškime nurodytos nuostatos šiuo metu yra taikomos 7 operatoriams iš 41 mokamos televizijos retransliavimo paslaugas teikiančio ūkio subjekto (4 ūkio subjektams iš nurodytų 7 šiuo metu taikoma nuostata dėl licencinio mokesčio būdo apskaičiavimo parinkimo). Be to, vertinant mokamos televizijos retransliavimo paslaugas teikiančių operatorių abonentų skaičių, Pareiškime nurodytos sutarčių nuostatos daro

¹⁰ Atsižvelgiant į tai, kad Konkurencijos įstatymo 1 straipsnio 3 dalyje nurodyta, jog šiuo įstatymu siekiama Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos konkurencijos santykius reglamentuojančios teisės suderinimo, ir į tai, kad Konkurencijos įstatymo 7 straipsnis savo esme ir tikslais atitinka Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 102 straipsnio (anksčiau – Europos Bendrijos steigimo sutarties 82 straipsnis) nuostatas, aiškinant bei taikant Konkurencijos įstatymo 7 straipsnį atitinkamai vadovaujamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 102 straipsnio taikymo praktika.

¹¹ Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2018 m. balandžio 19 d. sprendimas byloje Nr. C-525/16, *Meo – Serviços de Comunicação e Multimédia*, 25 pastraipa.

¹² Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2018 m. balandžio 19 d. sprendimas byloje Nr. C-525/16, *Meo – Serviços de Comunicação e Multimédia*, 27-28 pastraipa.

¹³ Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2018 m. balandžio 19 d. sprendimas byloje Nr. C-525/16, *Meo – Serviços de Comunicação e Multimédia*, 31 pastraipa.

įtaką mokamos televizijos retransliavimo paslaugas teikiantiems operatoriams, kurie teikia paslaugas 848 abonentams iš 625 tūkst. visų mokamos televizijos abonentų, t. y. 0,0014 proc. visų mokamos televizijos abonentų. Taigi, Pareiškime nurodytos nuostatos daro įtaką mažam skaičiui operatorių, kurių abonentai sudaro mažą dalį visų mokamos televizijos abonentų.

(16) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio nutarimo (12)–(15) pastraipose, taip pat į tyrimui reikalingą atlikti laiką, būtinus ir turimus Konkurencijos tarybos žmogiškuosius ir finansinius išteklius, detalesnis Kolektyvinio administravimo organizacijų veiksmų vertinimas nagrinėjamu atveju neatitiktų racionalaus išteklių naudojimo principo.

(17) Įvertinus tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad LIPTA nurodytų faktinių aplinkybių tyrimas neatitinka Konkurencijos tarybos veiklos prioriteto.

(18) Pažymėtina, kad, kaip nurodyta Aprašo 6 punkte, Konkurencijos tarybos sprendimas atsisakyti pradėti tyrimą dėl to, kad jis neatitinka veiklos prioriteto, nereiškia, kad ūkio subjekto veiksmai negali pažeisti Konkurencijos įstatymo reikalavimų. Atitinkamai toks Konkurencijos tarybos sprendimas neriboja nukentėjusiųjų asmenų teisių, vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 44 straipsnio 1 dalimi, kreiptis į teismą dėl žalos atlyginimo.

(19) Konkurencijos taryba pažymi, kad šis nutarimas priimtas LIPTA Pareiškime nurodytos informacijos pagrindu ir neriboja Konkurencijos tarybos teisės paaiškėjus kitoms aplinkybėms arba išnykus pagrindui taikyti Aprašo 14 punkte nurodytą principą pradėti tyrimą savo iniciatyva.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 8 punktu,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

Atsisakyti pradėti tyrimą dėl Audiovizualinių kūrinių autorių teisių asociacijos AVAKA, Asociacijos LATGA ir Lietuvos gretutinių teisių asociacijos veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Pirmininkas

/parašas/

Šarūnas Keserauskas